

OSMO-hankkeen onnistumisia kasvukunnon hoidossa

Jukka Rajala
erikoissuunnittelija, OSMO-hanke
Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
11.3.2019

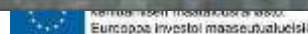
Hyödyntämätöntä potentiaalia

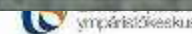
Image © 2019 DigitalGlobe
© 2018 Google

Liperi 15.8.2015

hoidossa

Kannatuskeskus
Euroopan Investoimisrahoitus

Ympäristökeskus

HELSINKIN YLIOPISTO
TILTA-ASITUS

Hyödyntämätöntä potentiaalia

Polvijärvi 15.8.2015

Kasvukuntoeroja – maasta

Kuvat: Jukka Rajala

- Kynnös, kuvattu lokakuun alussa

- Viereinen lohko
- Rukiin oras, kuvattu lokakuun alussa

=>Kumman lohkon kasvukunto on parempi?

Kyntö

Kyntö

Maatalouden tärkeimmät resurssit

- Viljelijän osaaminen
- Peltomaan kasvukunto

=>OSMO- Osaamista ja työkaluja resurssitehokkaaseen maan kasvukunnon hoitoon yhteistyöllä-hanke 2015-2019

Alueiden välinen yhteistyöhanke

2015-2019

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020 /
Vesien suojelun ja ravinteiden kierrätyksen erillisrahoitus

- **Toteuttajat:**

Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti

ProAgriat Länsi-Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

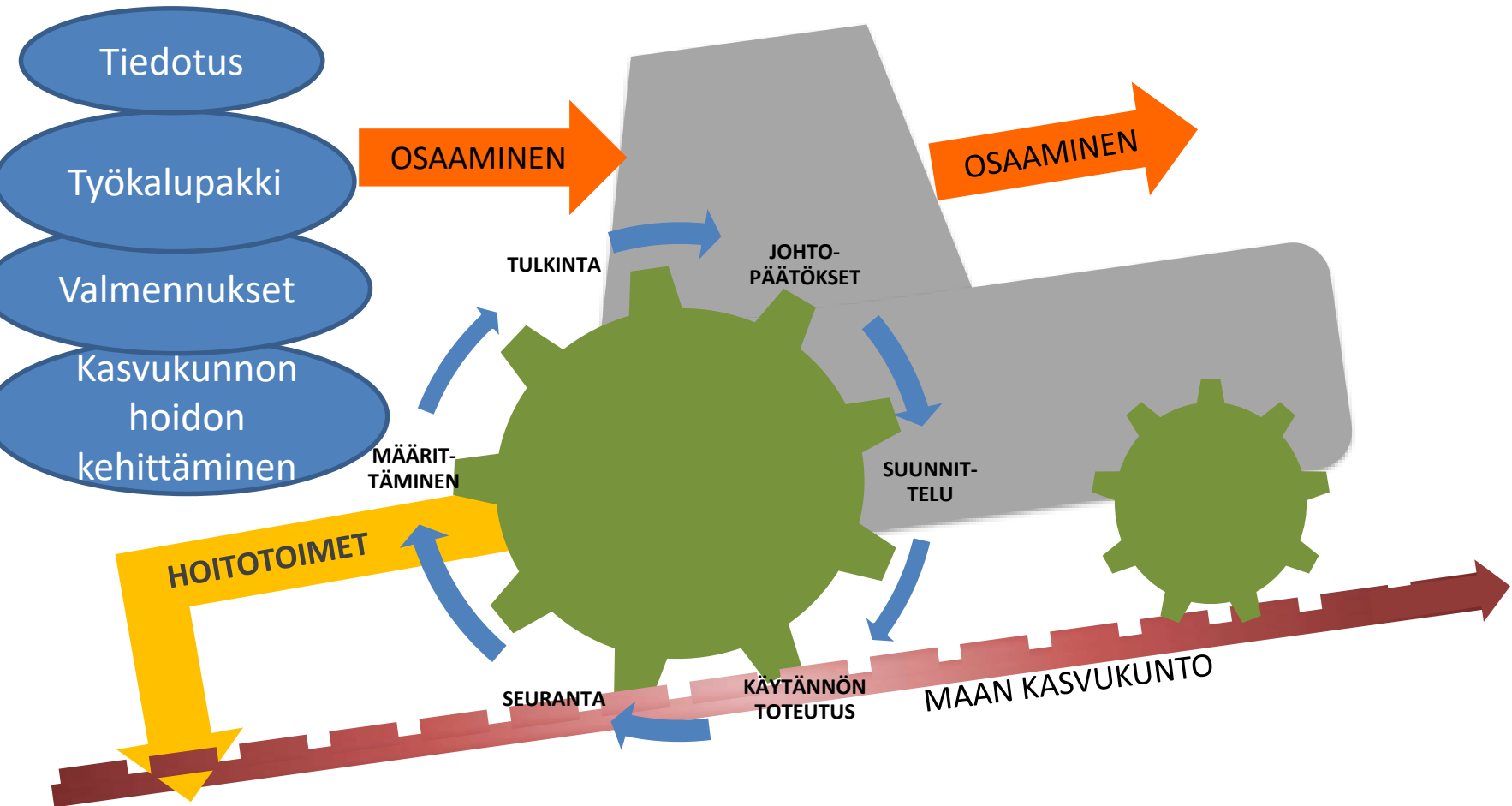
Toiminta-alue:

Etelä-Pohjanmaa, Satakunta, Varsinais-Suomi ja Uusimaa

Rahoitus: Varsinais-Suomen ELY-keskus,
yritykset, viljelijät ja säätiöt

Tavoitteena kasvukunnon parantaminen

OSMO: Kysymyksiä

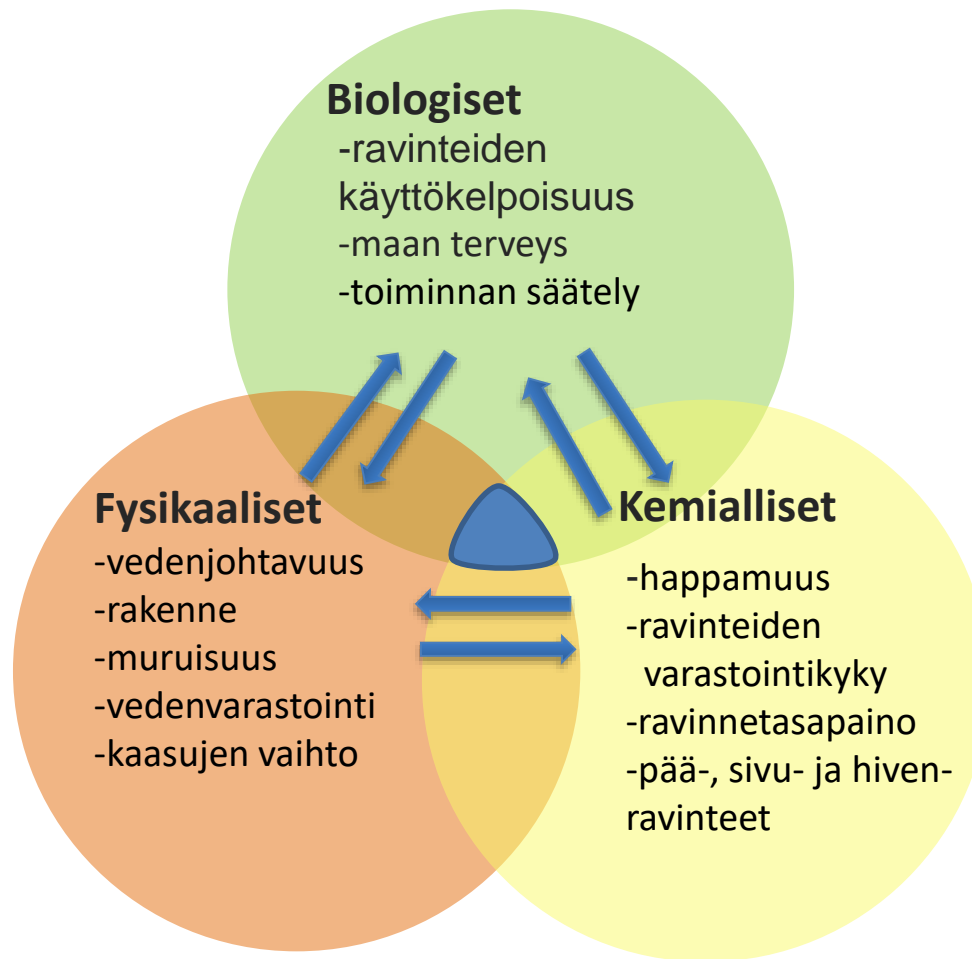

- Mikä on maan kasvukunto huonokasvuisilla lohkoilla verrattuna hyväkasvuisiin lohkoihin?
- Saadaanko maan kasvukunto paranemaan ongelmalohkoilla?
- Millä toimenpiteillä viljelijä voi parantaa maan kasvukuntoa?

Maan kasvukunto on eri osatekijöiden yhteispeliä

Maan kasvukunto on eri osatekijöiden yhteispeliä

Energian virta C

Biologiset
-ravinteiden
käyttökelpoisuus
-maan terveys
-toiminnan säätely

Fysikaaliset
-vedenjohtavuus
-rakenne
-muruisuus
-vedenvarastointi
-kaasujen vaihto

Kemialliset
-happamuus
-ravinteiden
varastointikyky
-ravinnetasapaino
-pää-, sivu- ja hiven-
ravinteet

Ravinteiden kierto

Kaasujen vaihto
O₂, CO₂...

Veden kierto
H₂O

Maan kasvukunto on eri osatekijöiden yhteispeliä

Energian virta C

Yhteytystuotteet virtaavat järjestelmän läpi ja eloperäistä ainetta varastoituu

- yhteyttäminen
- juuret, juurieritteet
- pieneliötoiminta
- multavuus

Biologiset

- ravinteiden käyttökelpoisuus
- maan terveys
- toiminnan säätely

Kemialliset

- happamuus
- ravinteiden varastointikyky
- ravinnetasapaino
- pää-, sivu- ja hivenravinteet

Fysikaaliset

- vedenjohtavuus
- rakenne
- muruisuus
- vedenvarastointi
- kaasujen vaihto

Kaasujen vaihto
O₂, CO₂...

Ravinteiden kierto

Terve maaekosysteemi ylläpitää haihdutusta ja ravinnekiertoa, jolloin päästöt ovat vähäisiä.

Veden kierto
H₂O

OSMO - Tilakoetilat

- Tilakoetiloja 8 kpl, 24 lohkoa
  - Kasvinviljelytiloja 7, kanatila 1 kpl
  - Tavanomaisia 5, luomutiloja 3 kpl
- Varsinais-Suomi, 3 kpl, savimaat
  - Viljan- ja siementuotantoa
- Satakunta, 2 kpl hieta/multamaat
  - Vihannes- ja perunantuotantoa
- Etelä-Pohjanmaa, 3 kpl hieta/multamaat
  - Viljan- ja perunantuotantoa
- Ongelmalohkon käsitelty ja käsittelemätön osa, hyväkasvuinen verrannelohko

Fysikaalisen kasvukunto: Parannettavaa

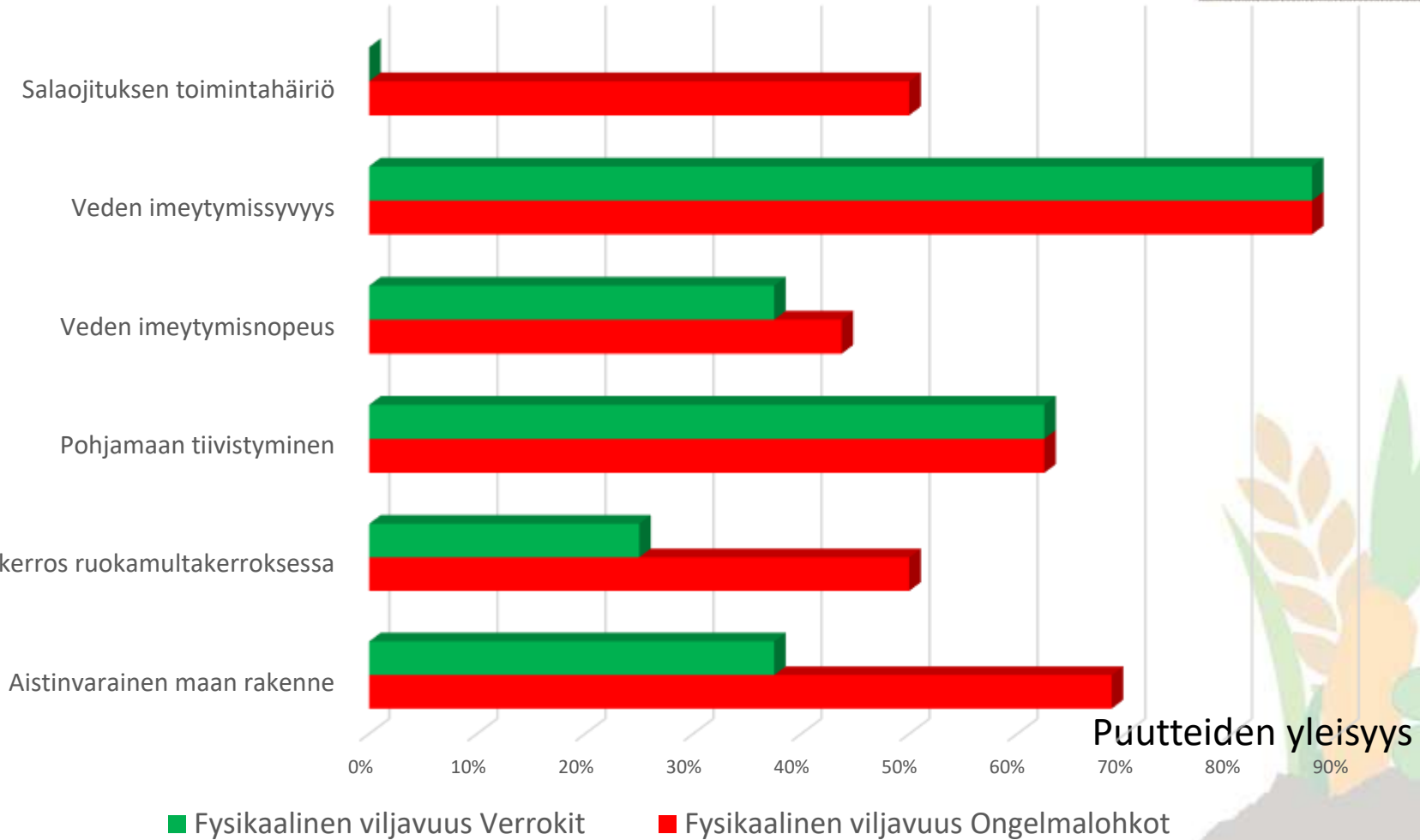

- **Kuivatus;**
  - laskuaukkoja tukkeessa
  - painanteissa vettä
  - reunaojat liian matalia
  - maassa riittämätön vedenläpäisy
- **Rakenne;**
  - tiivistymiä ruokamultakerroksessa ja
  - pohjamaassa jopa 60 cm syvyyteen
- **Mururakenne;**
  - heikko
- **Vesi;**
  - ei imeydy maahan ja edelleen salaojiin
- **Juuristo;**
  - heikosti kehittynyt

Kuvat: Jukka Rajala

Fysikaalisen kasvukunnon puutteiden yleisyys - OSMO-koelohkot syksy 2015

<https://www.maan-kasvukunto.fi> > Tutkimusraportit, Raportti 171

Koelohko Hy 11.2015 HtS

Rakenteen puutteita Hy

- Tiivis/lohkareinen
- Pintakerros 5-7 cm
hyvärakenteinen
- Ruokamultakerros liian tiivis
- Pohjamaan yläosa tiivis
- Pohjamaa tiivis
- Ei lierokanavia
- =>Vedenläpäisykyky heikko
- =>Juuristo harva ja pieni
- Muruja syvemmillä hyvin vähän

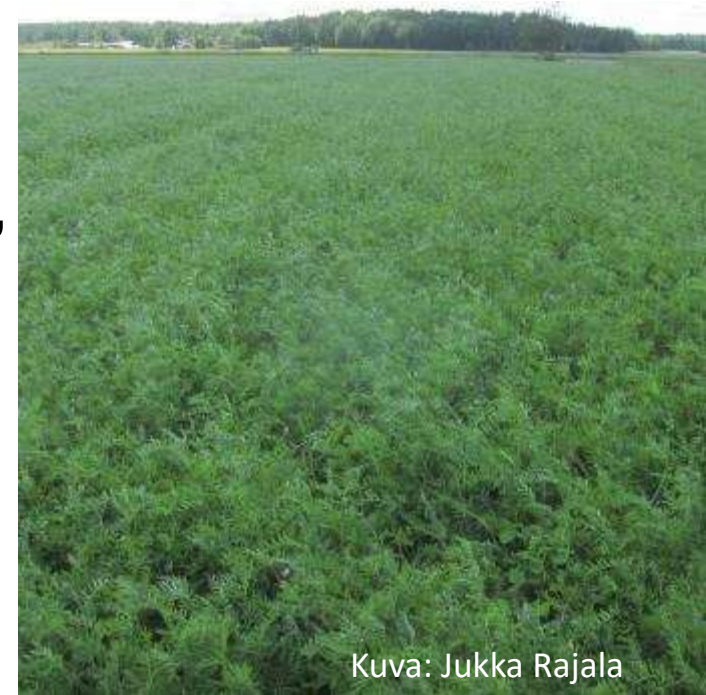
Kuva: Jukka Rajala

Toimenpiteitä Hy

- Vesitalouden parantaminen
- Viljelykierto maata hoitavaksi
=> Viherlannoitusnurmia, syysviljoja, aluskasveja viljelykiertoon
- Eloperäisen aineksen lisäys
=> Maataparantavia kasveja ja kasvipeitteisyyttä lisää
=> Karjanlanta lannoitteeksi
- Muokkaus
=> Lautasmuokkarista kultivaattoriin
=> Syväkuohkeutus
- Kipsiä Ca:Mg-suhteen parantamiseen

Kuva: Jukka Rajala

2016 - Kunnostusta

Koelohko Hy 7.2016

Kuva: Jukka Rajala

Pinnanmuotoilu
Ruisvirna-raiheinä
Kipsi
Jankkurointi
Reunaojien perkaus

Kuva: Jukka Rajala

Vaikutukset Hy 2017

HY 1 4.7.2017

2016: Ruisvirna+Jankkuroitu+Kipsi

HY 0 4.7.2017

2016: Ruisvirna

Syysvehnä
menestyi hyvin
Rakenne parani

Syysvehnä ei
menestynyt
Rakenne
ei parantunut

Tuloksia Hy-lohko

- Rakenne parantunut
  - Maataparantavilla kasveilla, syväkuohkeutuksella ja kipsillä saatiin parannettua ruokamultakerroksen rakennetta
  - Syväkuohkeutus 25-30 cm syvyyteen paransi pohjamaan yläosan rakennetta
- Jatkossa
  - => **Kuivatus saatava hyväksi = Perusongelma**
  - => Rakenne vielä paremmaksi ruokamultakerroksessa ja pohjamaassa

Maan rakenne Sa-lohko

htHs

Kylvömuokkauskerros
hyvärakenteinen

Yläosa melko tiivis

Alaosa melko tiivis
Juuristo harva

Pohjamaassa vähän juuria

Kuvat: Jukka Rajala

...ja sadekausina

- Läpäisevyys ei riitä
- => Ruokamultakerroksen alaosaan kertyy vettä
- => Aiheuttaa hapen puutetta
- => Juuret ja pieneliötoiminta sekä maan rakenne kärsivät

Kuva: Jukka Rajala

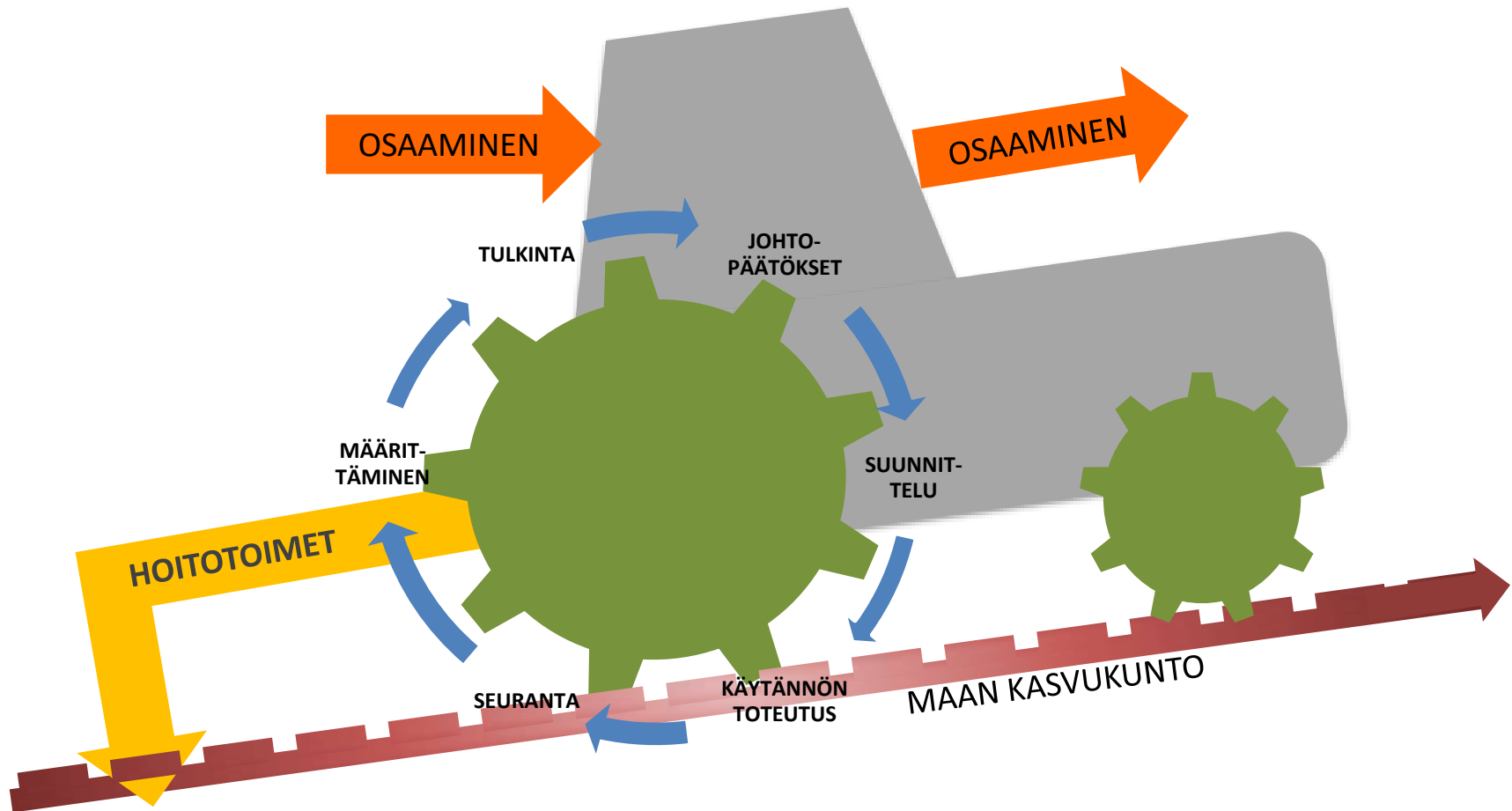
Fysikaalisen kasvukunnon puutteita Sa

- Vedenläpäisykyky heikko
- Juurikanavia vähän
- Lieroja pintamaassa runsaasti, syvemmillä hyvin vähän
- Muruja syvemmillä vähän
- Joen vedenpinta vaihtelee; kun vesi korkealla, pelto märkä (pengerretty lohko)
- Reunaoja perkaamaton
- Painanteita – tarvetta pinnanmuotoiluun

Kuva: Jukka Rajala

Kasvukunnan kehittämiskehä

Toimenpiteitä 2016-2017

- Lautasmuokkarista kultivaattoriin
- Reunaojien perkaus
- Pellon tasaus ojamailla ja automaattilanalla
- Nurmia ja syysviljoja viljelykiertoon
- Jankkurointi nurmessa
- Jankkurointi rukiin kylvön yhteydessä
- Korkean pH:n lasku ammoniumsulfaatilla
- Ca:Mg-suhteen korjaus kipsillä
- Mn-lannoitusta

Apilaseosnurmi+jankkurointi toimii

SA Jankkuroitu

SA Jankkuroimaton

Kuva: Jukka Rajala

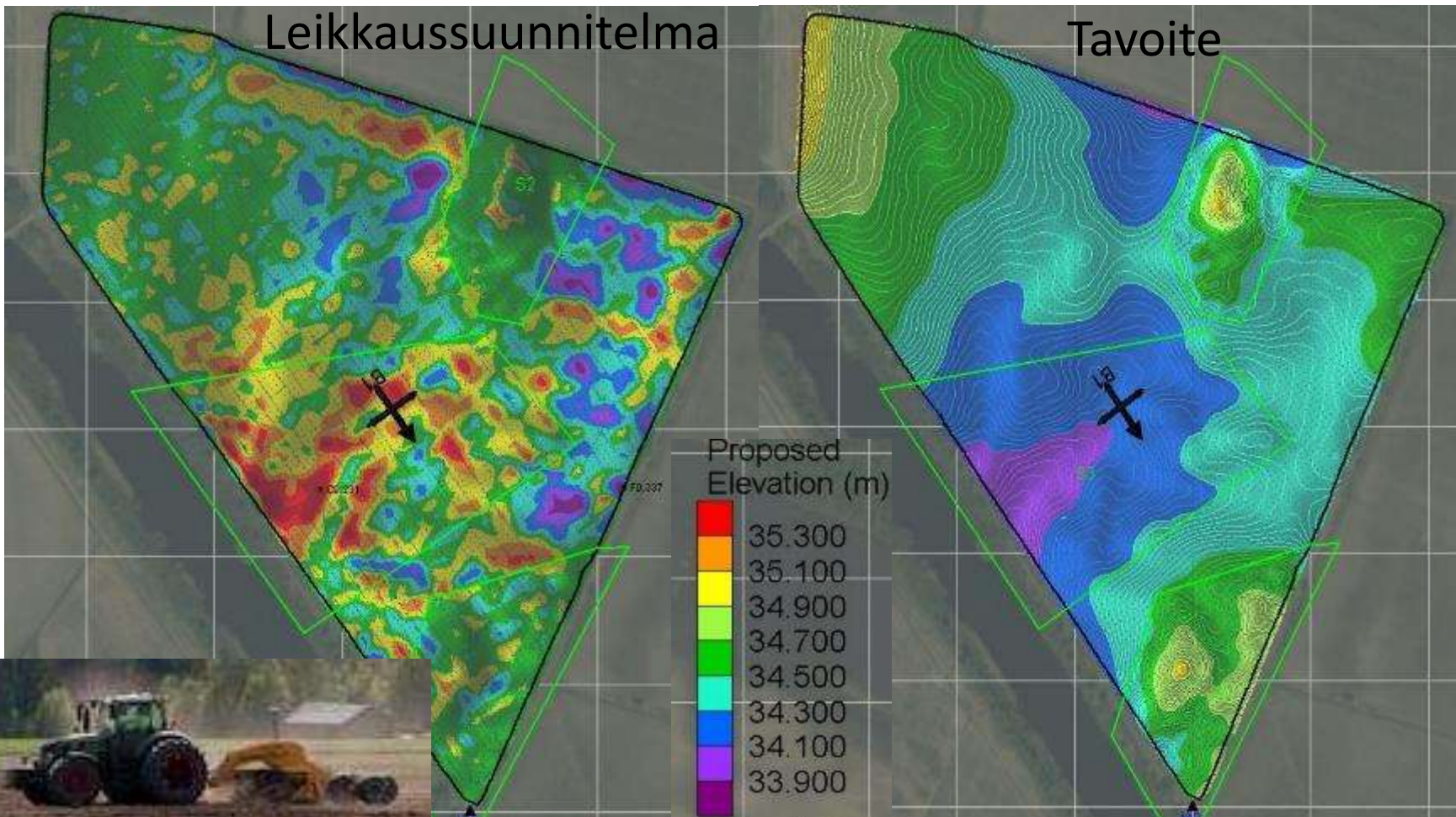
Kuva: Jukka Rajala

Kuva: Jukka Rajala

Pellon tasaus suunnitelmallisesti

Tiivistymien korjaukset riittivät

- Viljelytekniikan muutokset
- Muokkausten muutokset
- Biologinen kuohkeutus syväj. kasveilla
- Mekaaninen (syvä)kuohkeutus

Lohkolla ei oltu viljelty syysviljoja aikaisemmin. Nyt Ruis menestyi hyvin

Kuvat: Jukka Rajala

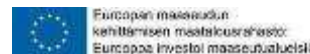
Pohjamaassa (Ht) 22 cm paksu tiivistymä => veden läpäisy heikko

Kuvat: Jukka Rajala

11.3.2019

Rajala: OSMOn onnistumisia kasvukunnon hoidossa

Hietamaa – Rakenne PA

Koelohko

Verranne

Kuvat Jukka Rajala

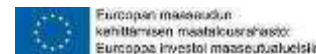
Kalin puute

30-50 cm
alapuolella
tiivistä

Pa; 2015

OSMON onnistumisia kasvukunnon hoidossa

Läpäisevyys - Kasvukunto

Koelohko
Läpäisevyys riittämätön
=> Huono kasvu

19.11. 2015

Verranne
Läpäisevyys riittävä
=> Hyvä kasvu

Tiivistynyt 60 cm syvyyteen

Kuvat Jukka Rajala

> Kuopan märkyys paljastaa kasvukunnon

Toimenpiteitä

- Viljelykierto maata hoitavaksi, oli käytössä
- Eloperäinen lannoitus, oli käytössä
- Reunaojien perkaus
- Salaojan lietekaivon puhdistus
- Pinnan tasaus
- Syväkuohkeutus
=>Eivät riittäneet
- **Kuivatus pitää saada hyväksi =Perusongelma**

Rakenteen ja vesitalouden hallinta haasteellista Pa 2017, HHT

Pa0 19.9.2017

PaK 19.9.2017

Satoero suuri
Resurssi-
tehokkuudessa
suuri ero

=>Kuivatus!

Kuvat Jukka Rajala

Multamaan haasteita

Ha 1; 2016

Kuvat: Jukka Rajala

Sadekuuro vs veden virtaus

Kuvat Jukka Rajala

Kaksi maanäytettä vedessä

Hyvä rakenne
Kirkas vesi

Huono rakenne
Samea vesi

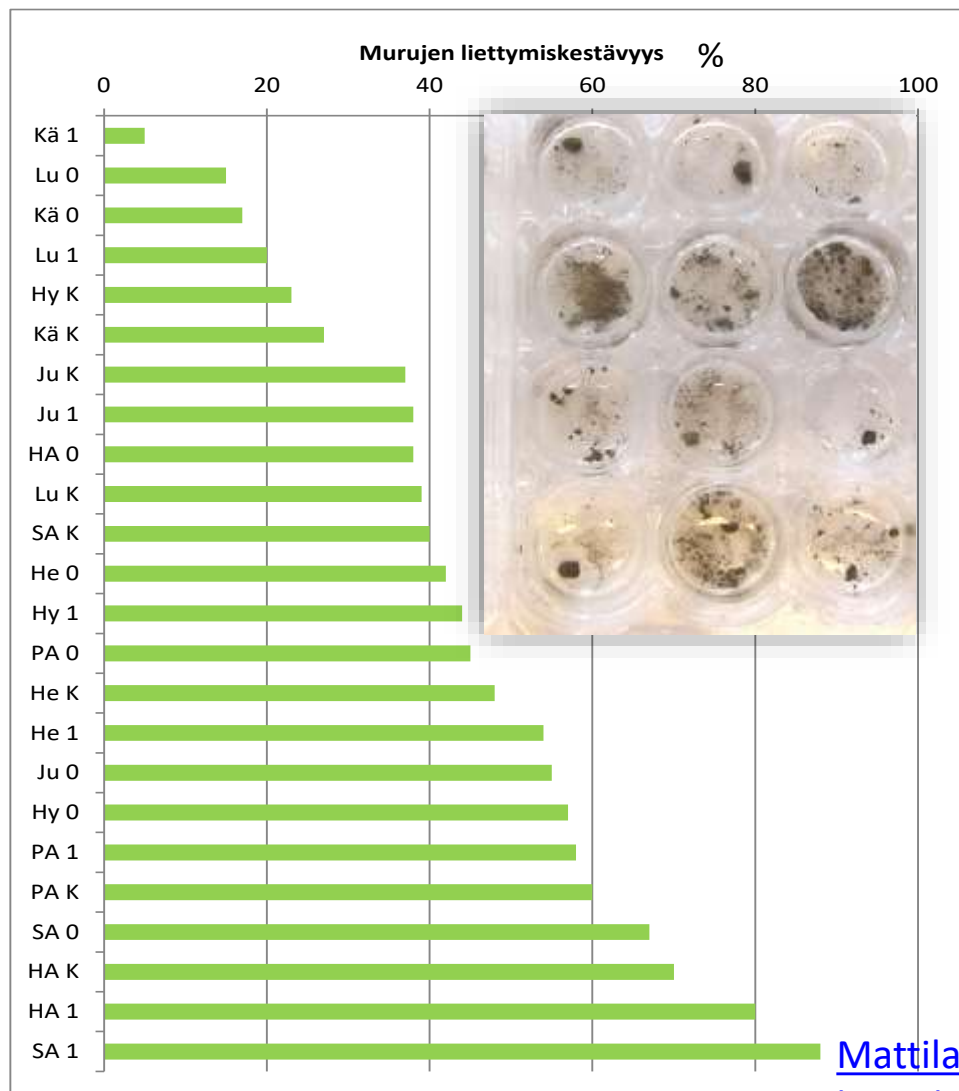
Murukestävyys kuoppalevyillä

Kuva Jaana Ravander

Murujen liettymiskestävyys

- Suuria eroja lohkojen välillä
- Kä 1 (5%) ja Ha 1 (80%) molemmat eloperäisiä maita

[Mattila & Rajala, 2017. Mistä ja miten tunnistaa maan hyvän kasvukunnon? HY Ruralia. Raportteja 171.](#)

Murustumista edistää

- Pieneliötoiminta keskeistä
- Edellytys: Hyvä kuivatus ja rakenne, sopiva pH
- Vihreitä viikkoja lisää
  - aluskasvit, syyskylvöiset, monivuotiset, runsasjuuristoiset
- Eloperäiset lannoitteet
- Eloperäiset maanparannusaineet
- Ca-lisä, Ca:Mg-suhteen korjaus
  - Kalsiitti, dolomiitti, rakennekalkki, kipsi
  - Ca-lisä murustaa vain savesta sisältävillä mailla

Kuvat Jukka Rajala

[Ravander ym. 2019. Murukestävyys maan kasvukunnon mittarina. HY Ruralia. Raportteja 191.](#)

Kuivatuksen puutteita Hy-lohkolla

Märkää
19.4.2018

- Vedenläpäisykyky heikko
- Pellon märkyypden sieto heikko
=> Pohjavesi nousee ruokamultakerrokseen

Pohjavesi korkealla
23.11.2015

Leväkasvustoa
19.4.2018

Kuvat Jukka Rajala

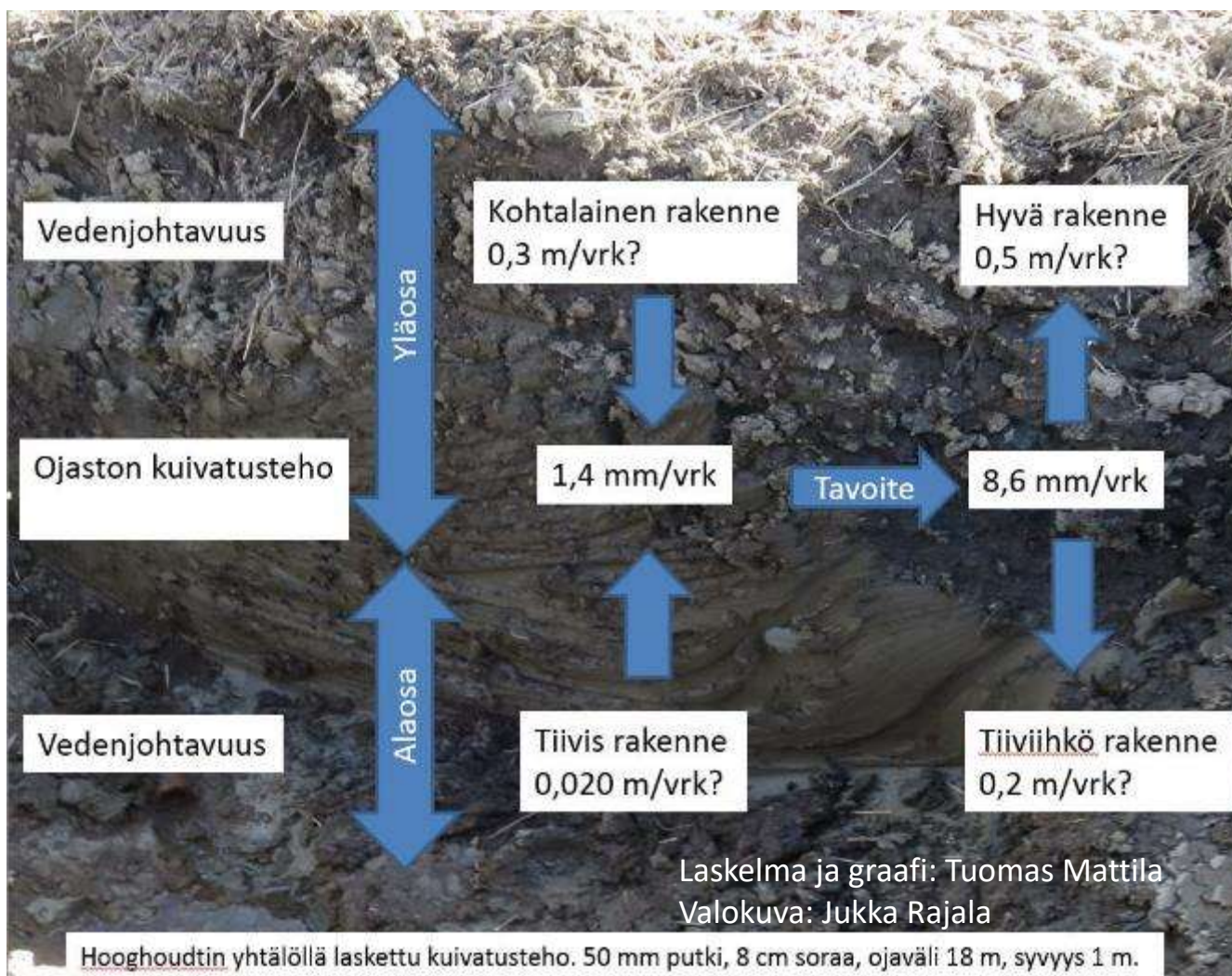
Salaojitus 1965 ja kunnostus

- Kokooja ja osa imuista huuhdeltu – olivat kunnossa Kuvat: Jukka Rajala
- Yläpuolen lohkon laskuaukko etsitty ja kaivettu esiin 40 cm syvyydestä ja toimivaksi
- Laskuoja, välioja ja reunaojat perattu
- Painanteita tasattu

Rakenne määrittää kuivatustehon

Tiiviillä lohkoilla nyk. salaojituksen kuivatusteho ei ole riittävä (50 % OSMO-koelohkoista). Tarvitaan tehokkaampi kuivatus.

Toiset imuojat väliin => kuivatusteho 3,5x => 4,9 mm:iin/vrk

Muut kuivatusta parantavat toimet tarpeen, jotta kuivatusteho saadaan tavoitteen mukaiseksi (8,6 mm/vrk tai suurempi)

=>Tavanomainen täydennysojitus ei riitä

Laskelma ja graafi: Tuomas Mattila
Valokuva: Jukka Rajala

Tiivis kerros 60 cm syvyydessä

Kerroksellisuutta

Vettä erittäin heikosti
läpäisevä kerroksellinen rakenne
hiesumaassa

Jukka Rajala

Jukka Rajala

Pohjaveden nousu/20 min, 4.12.2017

Hyvä kasvu
Salaojan kohdalla

Huono kasvu
Salaojan välissä

Pohjaveden korkeus paljastaa kuivatuksen tilan

Jukka Rajala

Kuvat: Jukka Rajala

Jukka

Työvälineitä

- Satelliittikuvat/ilmakuvat paljastavat puutteet
- Piikki, penetrometri
- Lapio –tarkemmat syyt
- Vedenläpäisykyvyn määrittäminen
- Pohjaveden korkeuden seuranta – 40-50 cm kuoppa

Kuvat: Jukka Rajala

Kuva: Jukka Rajala

Kemiallinen kasvukunto - Parannettavaa

- Puutetta: K, B, Mn, S
- Savimailla paljon Mg
- Karkeilla kivennäismailla alhainen KVK
- Alhaisia ja korkeita P-pitoisuuksia
- pH matala tai korkea

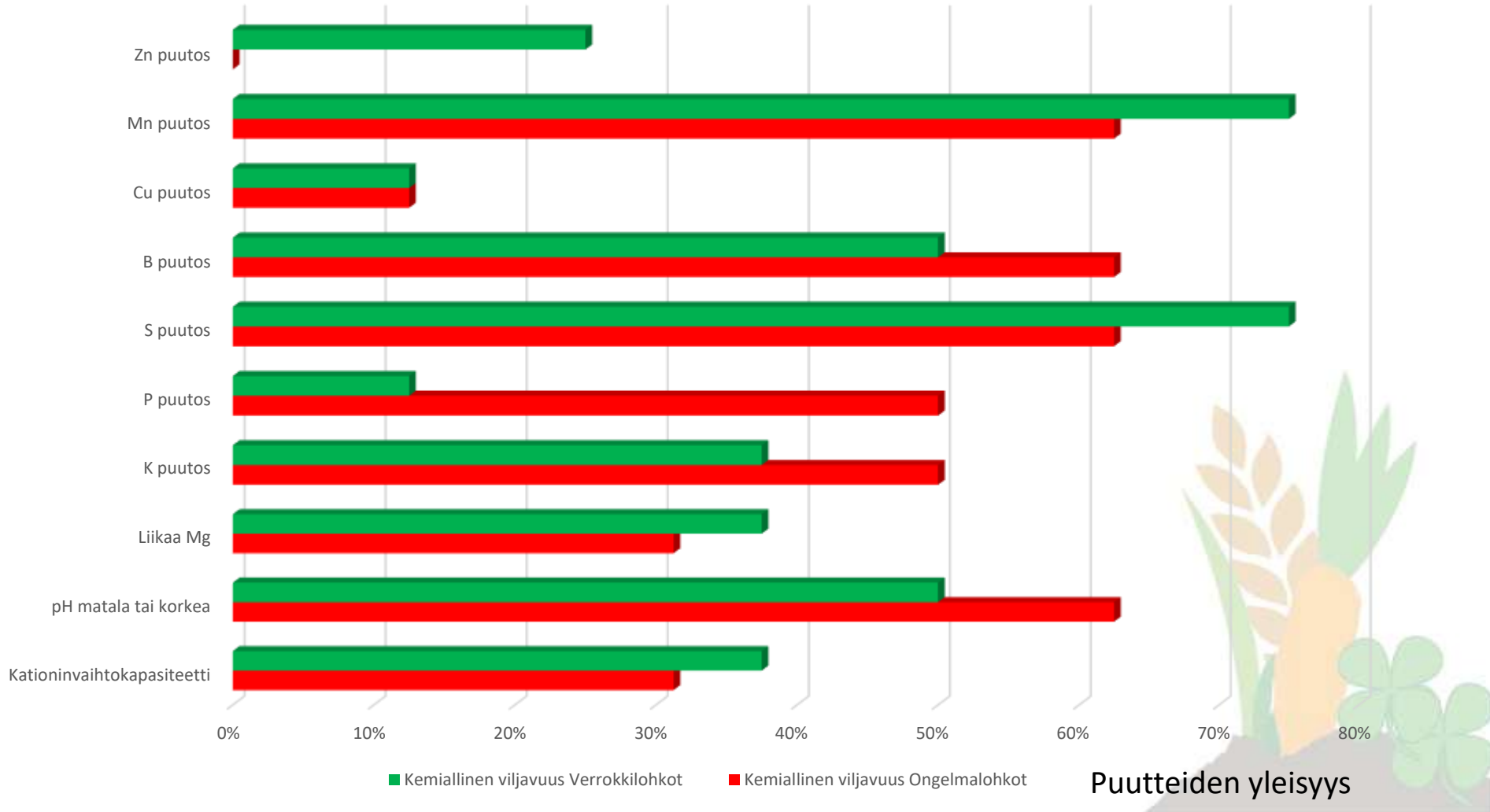
Kuvan vaaleat raidat ovat kalin puutetta rukiin oraissa marraskuussa.

Maassa erittäin alhainen kalipitoisuus. Vaaleammat raidat ovat kylvötraktorin pyörän jälkiä, joissa maa on tiiviimpää. Kylvö suoraan kynnökseen. Paripyörät käytössä, mutta pääosa traktorin painosta on traktorin pyörillä. Runsaat sateet aiheuttaneet hapen ja edelleen kalin puutetta.

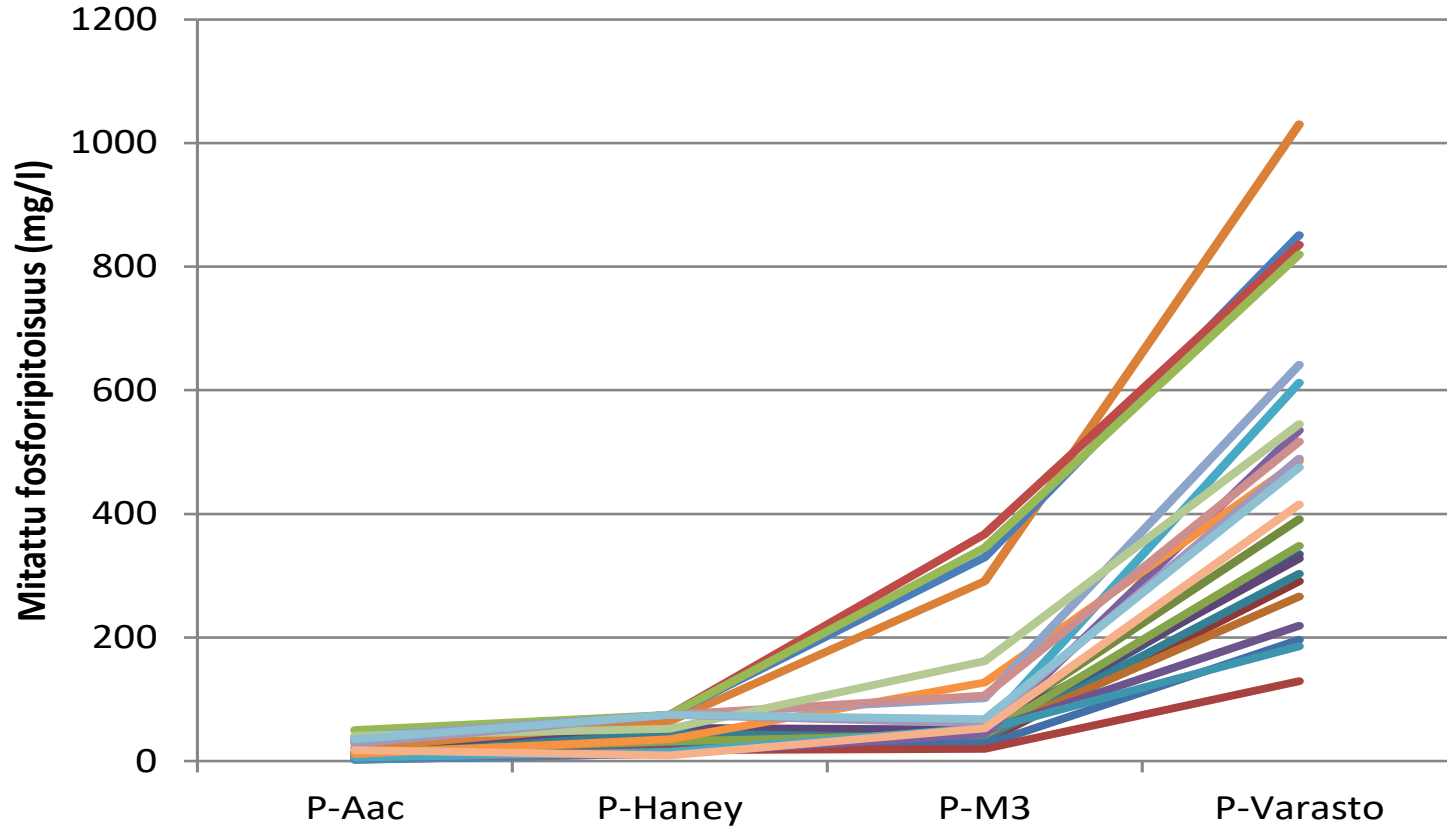

Kemiallisen viljavuuden puutteiden yleisyys

<https://maan-kasvukunto.fi> > Tutkimusraportit. > Raportti 171

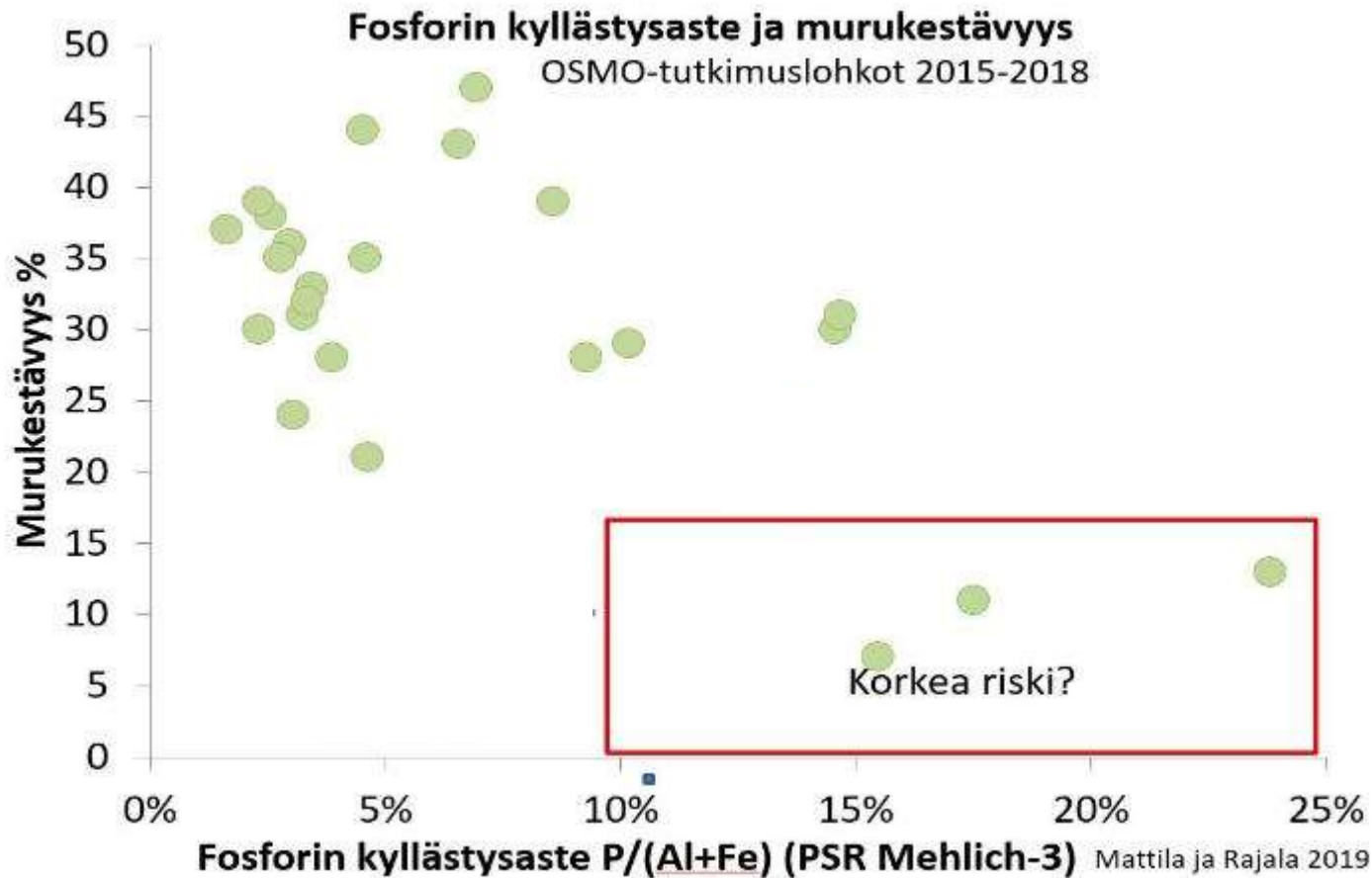
Eri fosforiuutot antoivat samansuuntaisia tuloksia

- He 0 He 1 He K Hy 0 Hy 1 Hy K Ju 0 Ju 1
- Ju K Kä 0 Kä 1 Kä K Lu 0 Lu 1 Lu K HA 0
- HA 1 HA K PA 0 PA 1 PA K SA 0 SA 1 SA K

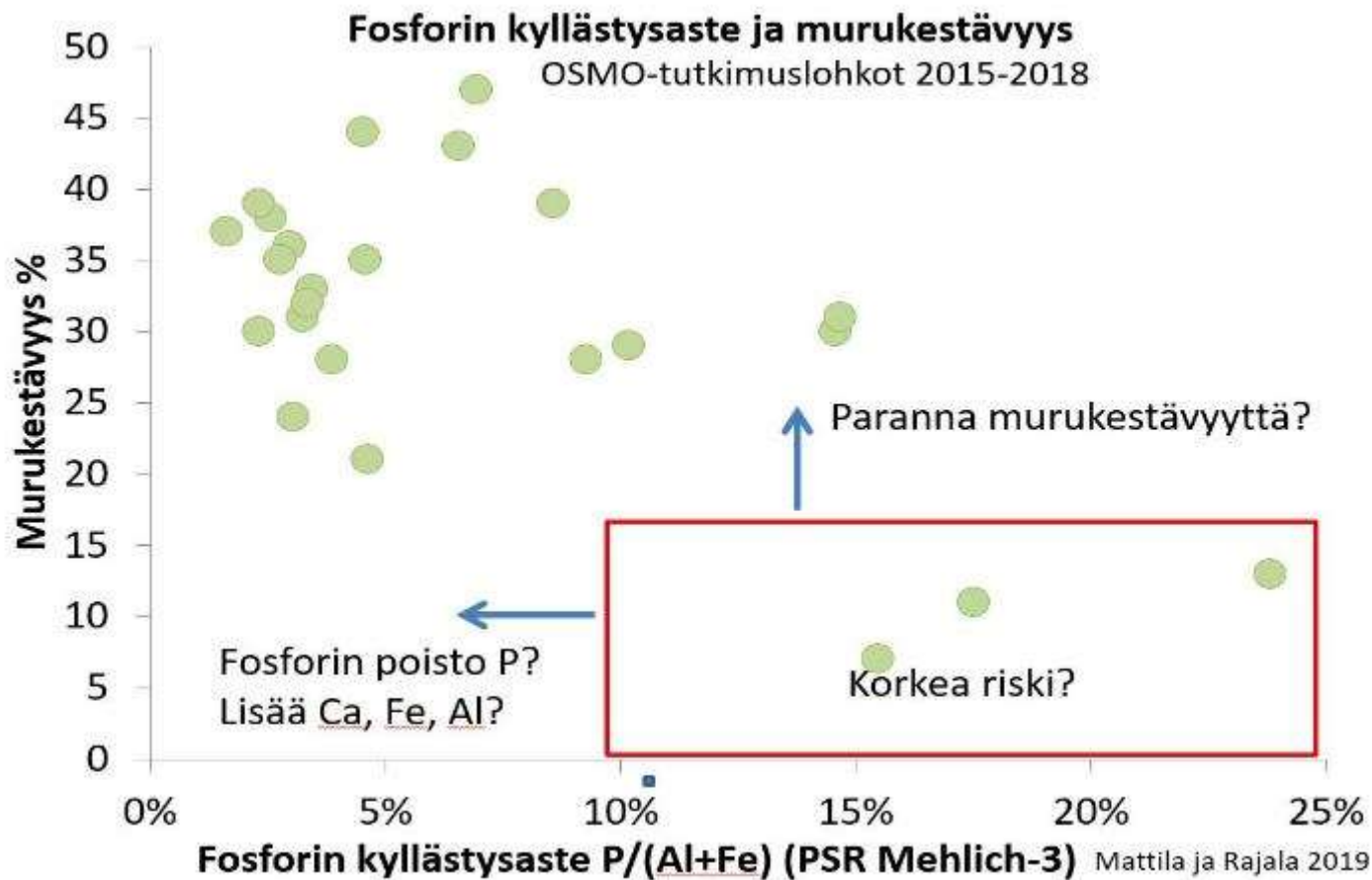

P kyllästysaste vs. murukestävyys

Tutkimuslohkoilla (n=24) eroja fosforin kyllästysasteessa ja murukestävyudessa. Osalla lohkoista huuhtoutumisriski oli suuri johtuen heikosta murukestävyydestä ja korkeasta fosforin kyllästysasteesta.

P kyllästysaste vs. murukestävyys

Tutkimuslohkoilla (n=24) eroja fosforin kyllästysasteessa ja murukestävydessä. Osalla lohkoista huuhtoutumisriski oli suuri johtuen heikosta murukestävyydestä ja korkeasta fosforin kyllästysasteesta.

[Mattila ja Rajala 2019. Fosforin käyttökelpoisuuden parantaminen](#)

Ravinteiden varastointikyky KVK, maalaji ja multavuus

KVK (cmol/l)		Ht/Hs/He			HtS/HsS/HeS				AS		
Multavuus	Saves	0 %	10 %	20 %	30 %	40 %	50 %	60 %	70 %	80 %	t OM
	0 %	1	5	8	11	14	15	18	21	24	0
vm	1 %	3	7	9	12	16	17	20	22	25	20
	2 %	5	8	11	14	17	18	21	24	26	40
	3 %	6	10	12	15	18	19	22	25	28	60
m	4 %	8	11	13	17	20	20	23	26	29	80
	5 %	9	13	15	18	21	21	24	27	30	100
	6 %	11	14	16	19	22	23	25	28	31	120
	7 %	13	16	17	21	24	24	26	29	32	140
rm	8 %	14	17	19	22	25	25	28	30	33	160
	9 %	16	19	20	23	26	26	29	31	34	180
	10 %	17	20	21	24	27	27	30	32	35	200
	11 %	18	22	23	26	29	28	31	33	36	220
erm	12 %	20	23	24	27	30	29	32	34	37	240
	13 %	21	25	25	28	31	30	33	35	38	260
	14 %	23	26	26	29	32	31	34	36	39	280
	15 %	24	27	27	30	33	32	35	37	40	300
	16 %	25	29	29	31	34	33	36	38	41	320
	17 %	27	30	30	33	35	34	37	39	42	340
	18 %	28	31	31	34	36	35	37	40	42	360
	19 %	29	32	32	35	37	36	38	41	43	380
	20 %	30	33	33	36	38	37	39	42	44	400
t savea		0	200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	

Maalaji ja multavuus määräävät KVK:n eli kationien vaihtokapasiteetin (=”ravinteiden varastointikyky”).

Kuva: Tuomas J. Mattila, 2018

OSMO koetilojen KVK:t 2015 merkitty kaavioon.

[Mattila T.J. ja Rajala J. Kationinvaihtokapasiteetin määrittäminen ja käyttö viljavuusanalyysin tulkinnaissa.](#)

HY, Rurialia-instituutti. Raportteja 179. 36 s. 2018.

KVK-Laskuri

Analyysitulokset			mg/l					cmol/l			% KVKsta			
Lohko	Maalaji	Multavuu	pH	Ca	Mg	K	Na	Ca:Mg	KVK	Ca	Mg	K	Na	Muut
Luoma	HtMr	vm	5,6	336	40	75	15	8	3	49 %	10 %	6 %	2 %	33 %
Haavisto	HtH	rm	6,7	2280	44	110	15	52	13	86 %	3 %	2 %	0 %	8 %
Joenranta	HeS	rm	7,0	3700	890	200	20	4	27	67 %	27 %	2 %	0 %	3 %
Poikaro	HtS	rm	6,3	4200	1200	330	30	4	38	56 %	26 %	2 %	0 %	15 %
Tavoite								6-12		68 %	12 %	4 %	1 %	15 %
Tulkitsija										60-75	10-20	2-5	0,5-3	

KVK = Kationinvaihtokapasiteetti
("ravinteiden varastointikyky")

Ca, Mg, K, Na = Ravinteiden osuudet %

Muut = Osuus % varastopaikoista, joka jää
muiden ravinteiden käyttöön

(hivenravinteet, vety)

Ero tavoitetasoon = Montako kiloa ko ravinnetta
tulee lisätä tai poistaa

Kalkitussuositus = Suositeltava määrä
maanparannusainetta

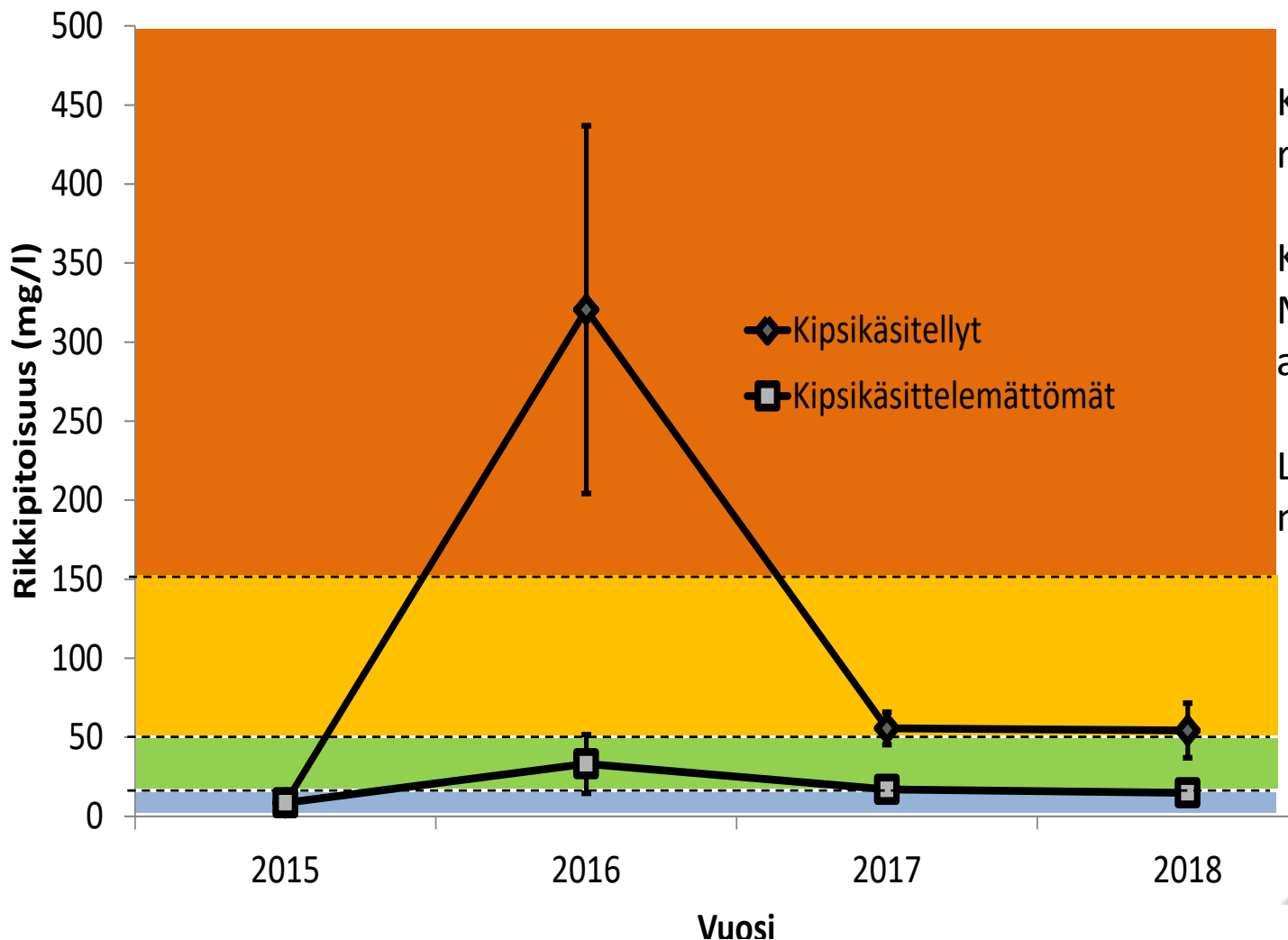
				Ca	Mg	K	Ca
				33,0%	8,0%	3,7%	26,0%
Ero tavoitetasoon				Kalkitussuositus			
kg/ha				Ca	Mg	K	
Ca	Mg	K	Na	Kalsiitti	Dolomiitti	Biotiitti	Kipsi
253	18	-84	-14				
-959	293	38	31		3,7	1,0	
66	-989	135	86			3,7	2,3
1869	-1313	76	114	5,7		2,1	3,0

<https://maan-kasvukunto.fi> > Työkalut

Kipsi nostaa rikkipitoisuutta

Käytetty 4 t/ha

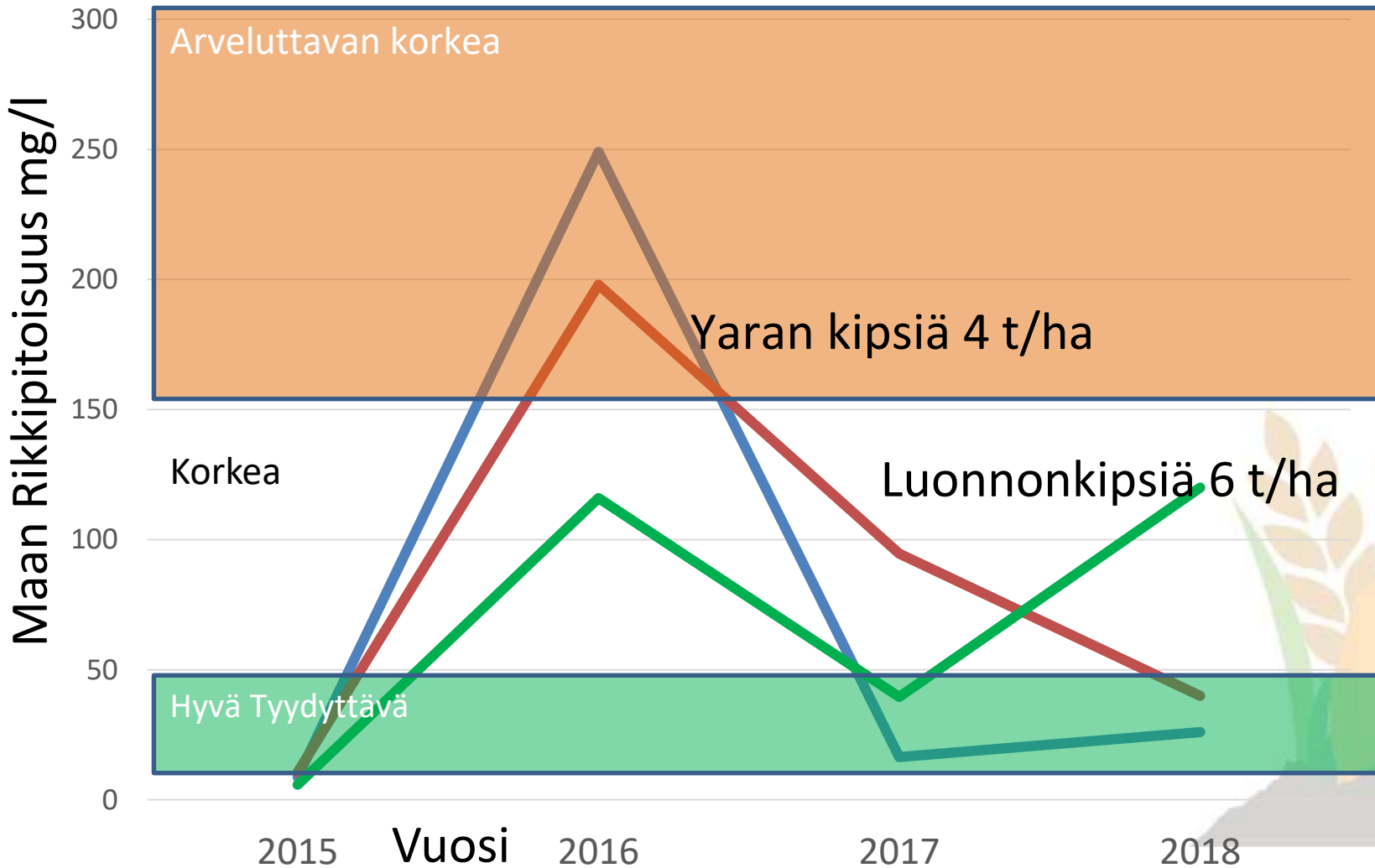
Kipsi sopii rikkilannoitteeksi

Käyttömäärä Maanparannusaineena 1-4 t/ha

Lannoitteena n 150-300 kg/ha

[Mattila ym. 2019. Kipsi maanparannusaineena. HY Rurulia 192](#)

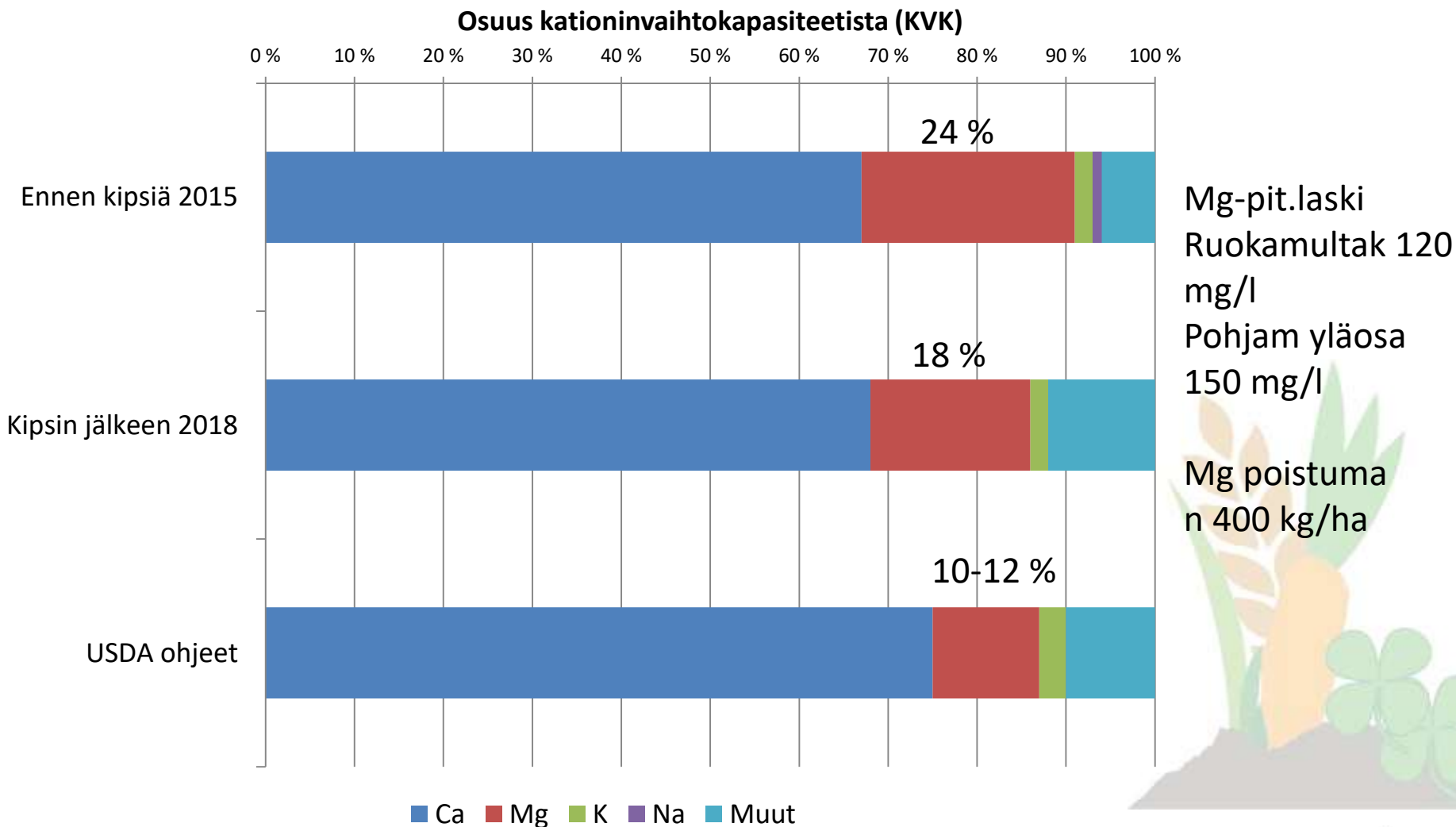
Rikkipitoisuus eri kipseillä

[Mattila ym. 2019. Kipsi maanparannusaineena. HY Ruralia 192](#)

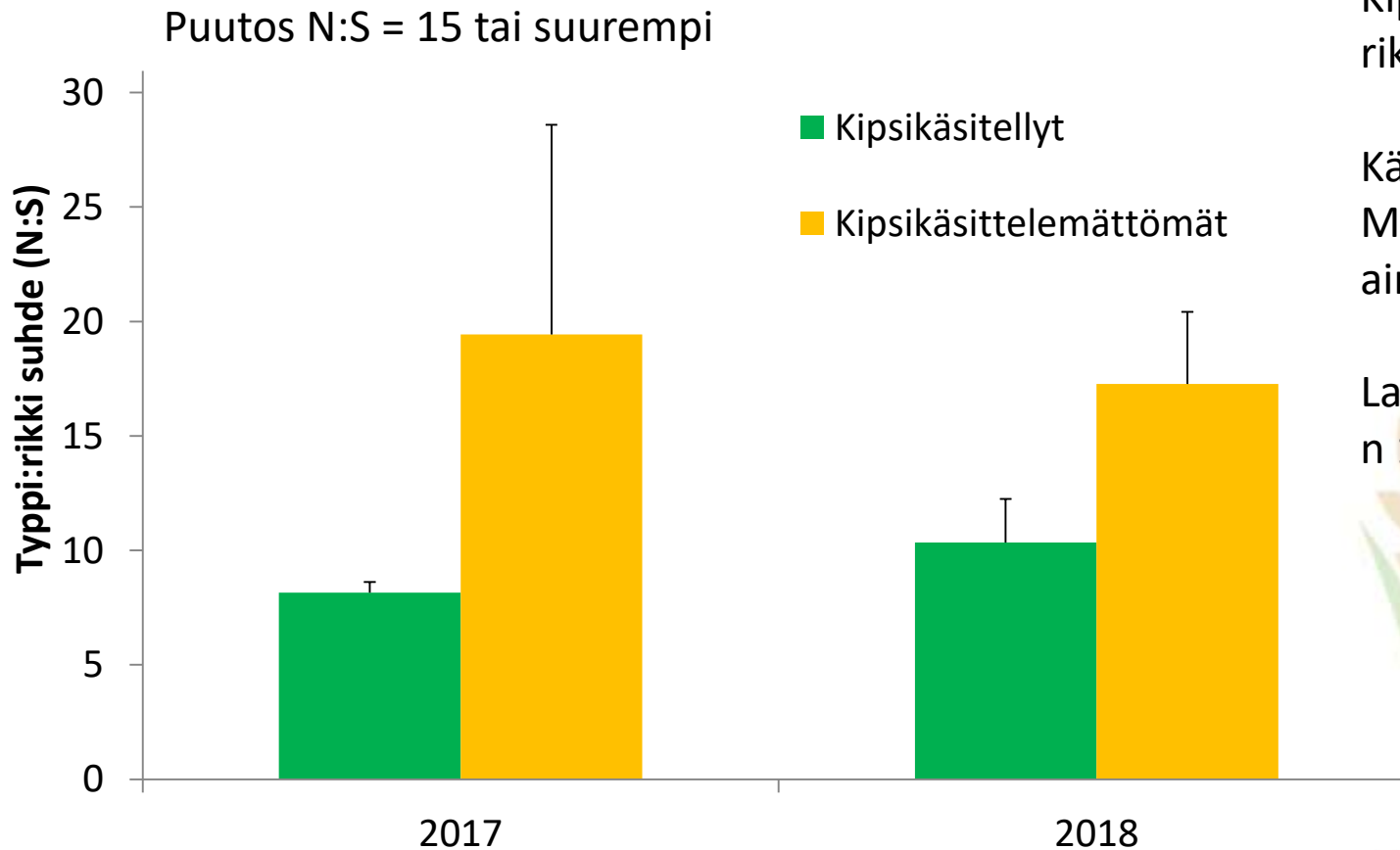

Kipsi vähentää Mg

[Mattila ym. 2019. Kipsi maanparannusaineena. HY Ruralia 192](#)

Kipsi poisti rikkin puutteen

Kipsi sopii rikkilannoitteeksi

Käyttömäärä Maanparannusaineena 0,5-4 t/ha

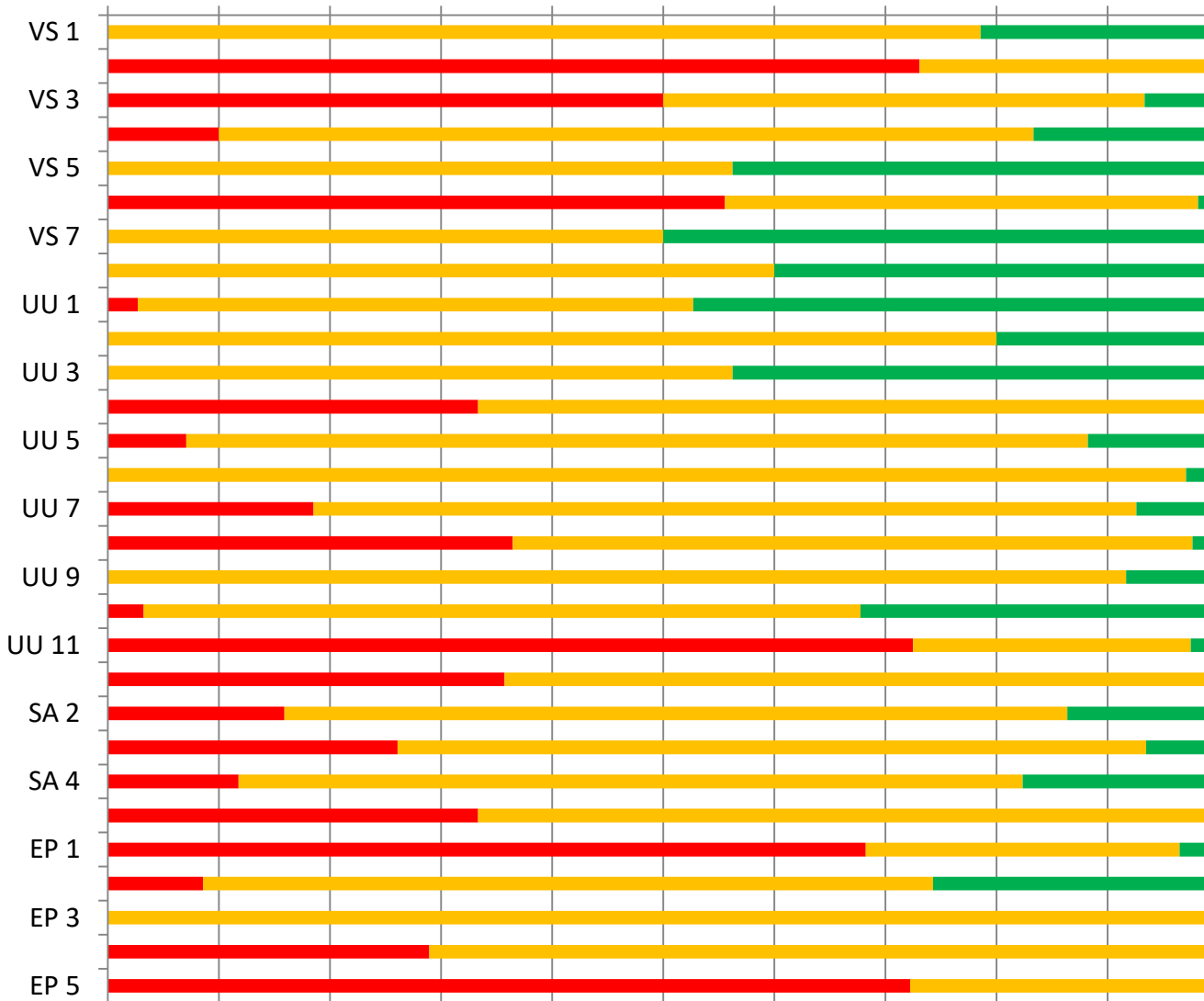
Lannoitteena n 150-300 kg/ha

[Mattila ym 2019. Kipsi maanparannusaineena – hyödyt ja haitat. HY Ruralia. Raportteja 192.](#)

Kipsin sopivuus tiloille

0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 % 90 % 100 %

Käyttö KVK mukaan

> 25	4 t/ha
20-25	3
13-20	2
<13	<0,5-1

Ei järvien valuma-alueella.
Sulfaatti haitallista
sisävesien vesieliöstölle.

[Mattila ym. 2019. Kipsi maanparannusaineena. HY Ruralia 192](#)

■ Kipsistä haittaa   ■ Kipsistä ei hyötyä   ■ Kipsistä hyötyä

Kipsi

- Vanhin väkilannoite
- Rikki- ja kalsiumlannoitteeksi
- Maanparannusaineeksi paljon magnesiumia ja alumiinia sisältäville maille
- Parantaa maan rakennetta savimailla
- Ravinneköyhillä, karkeilla kivennäismailla voi pahentaa magnesiumin ja kaliumin puutoksia
- Suuret määrät haitallisia pieneliöstölle (mm. sienijuuret)
- Hitaampiliukoisella luonnonkipsillä vältetään korkeat rikkipitoisuudet
- Viljavuustutkimuksen avulla selville, millä lohkoilla kipsistä maan kasvukunnolle hyötyä, ja lohkot, joilla kipsistä haittaa
- Sekoitetaan maahan muokkaamalla, jos tiivistymiä
- Käyttö yhdessä muiden maan kasvukuntoa parantavien toimien kanssa
esim. eloperäisen aineksen lisäys ja maan (syvä)kuohkeutus

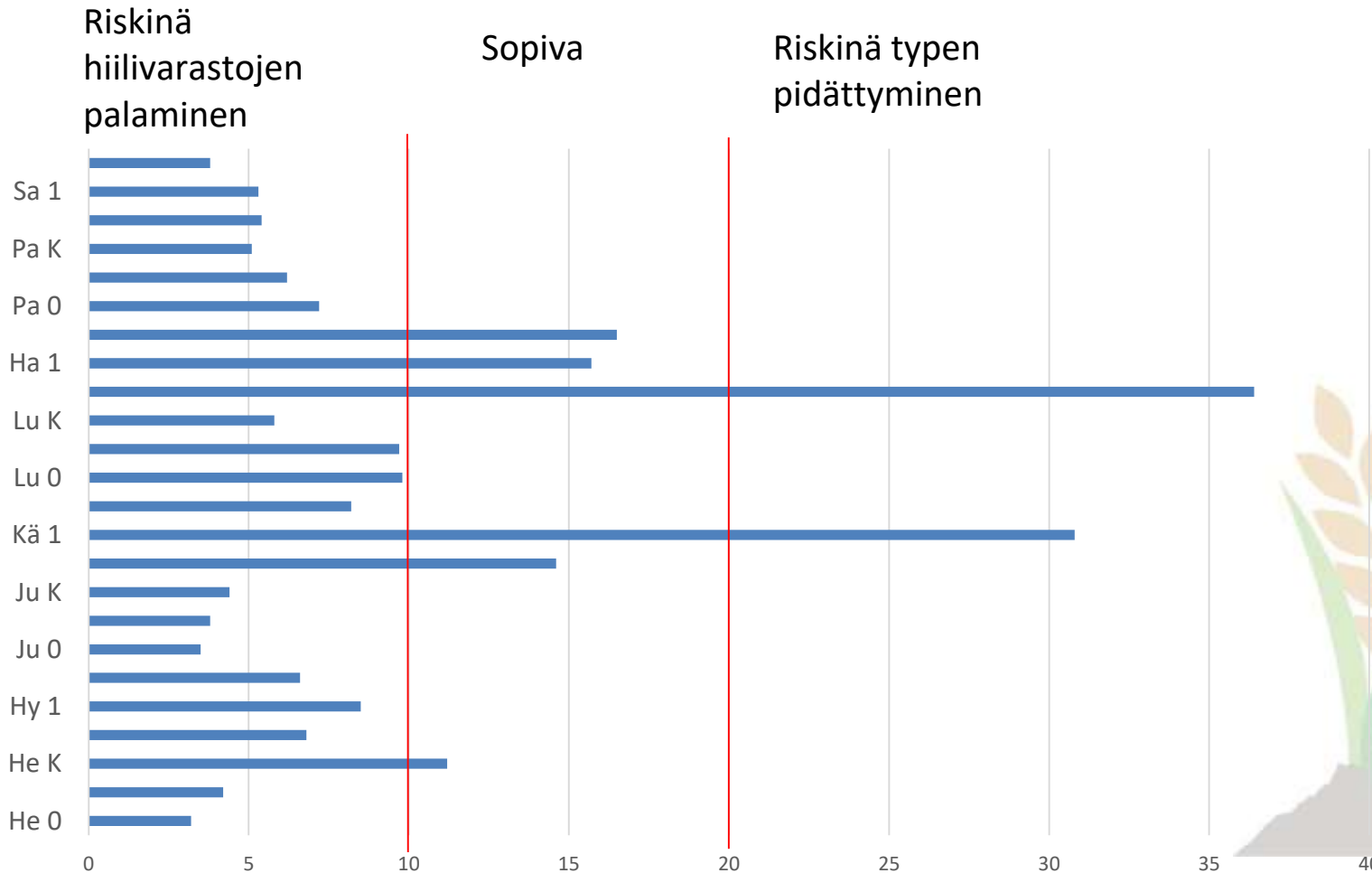
[Kipsi maanparannusaineena – hyödyt ja haitat. Tuomas J. Mattila, Veera Manka ja Jukka Rajala.: 2019. Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti. Raportteja 192.](#)

<https://maan-kasvukunto.fi> > Tutkimusraportit

Vesiliuk C:N-suhde

OSMO-koelohkoilla s. 2016

Kemiallisen viljavuuden hoito

- Boorilannoitus usein tarpeen ja toimii
- Mangaanilannoitus usein tarpeen ja toimii
- Rikkilannoitus usein tarpeen ja toimii
- Karkeilla mailla kalilannoitus tarpeellinen ja toimii
- Korkean pH:n laskeminen onnistuu
- Ca:Mg-suhteen tasapainottaminen onnistuu

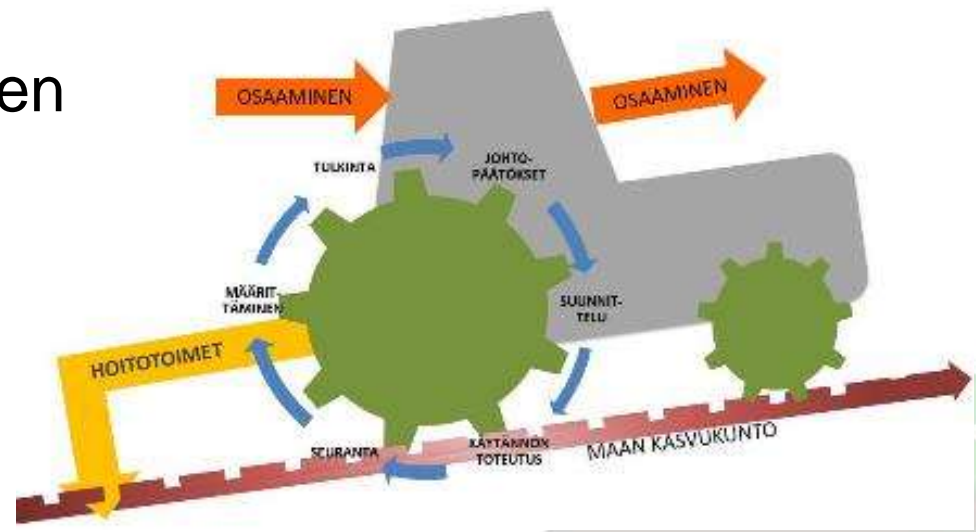

Johtopäätelmät

- Tilat, lohkot ja lohkonosat yksilöllisiä
- Puutteet tunnistettava kokonaisvaltaisesti
  - Kullakin lohkolla/-osalla yksilöllinen ongelmien yhdistelmä
  - Tulkinta
  - Johtopäätökset
- Suunnittelu yksilöllisesti
- Toimenpiteiden yhdistelmien valinta
  - toteutusjärjestyksen valinta ja aikataulutus
- Toteutus
- Seuranta

Maan kasvukunnon parantamisen ABC

1. Perusasiat kuntoon

- Kuivatus: niskaoja estää ulkopuolisten vesien pääsyn pellolle ja vesi pääsee pellolta pois laskuaukkojen ja laskuojan kautta
- Pintavesien kertyminen lammikoihin estetään vesivaoilla ja pinnanmuotoilulla
- Happamuus on tasolla tyydyttävä-hyvä
- Pellolla ei ajeta tiivistävillä koneilla: rengaspaineet kevättöissä 0,5 bar tai alle tai sitä suuremmat kuormitukset siirretty pysyville ajourille
- Viljavuusanalyysit otettu siten, että ne kuvaavat eri maalajeja, multavuustasoja ja kasvuoloja lohkoilla

Kuvat: Jukka Rajala

[Hyvan kasvukunnon jaljilla. Mattila ja Rajala. Puutarha ja Kauppa. 9 2017](#)

Maan kasvukunnon parantamisen ABC

2.Kasvua rajoittavien tekijöiden poisto

- Lohkon syväkuohkeutustarve arvioidaan ja tiivistymät poistetaan oikein toteutetulla syväkuohkeutuksella
- Maan hyvä rakenne säilytetään jatkuvalla elävällä kasvi-peitteellä
- Viljelykiertoon sisällytetään syväjuurisia ja maata parantavia kasveja, kunnes viljelykierto on multavuutta lisäävä ja maan kasvukuntoa parantava
- Maan multavuuden nostotarve arvioidaan kationinvaihtokapasiteetin ja vedenpidätyskyvyn perusteella
- Kaikkien pää-, sivu- ja hivenravinteiden tasot nostetaan luokkaan tyydyttävä-hyvä, tai näiden saannista huolehditaan kasvustoanalyysin ja lehtilannoituksen avulla
- Ojituksen täydentäminen tasolle, jossa juuristolla on hyvät kasvuedellytykset ja vajovedet eivät pääse nousemaan pellon pintaan saakka missään vaiheessa kasvukautta

Kuva: Jukka Rajala

3. Seuranta

- Kattava viljavuusanalyysi viiden vuoden välein
- Lohkon kasvuerojen kartoitus (satokartoitus, biomassa satelliittikuvista, ilmakuvat)
- Säännöllinen lapiodiagnoosi
- Kasvustoanalyysit

Analyysitulokset				mg/l		
Lohko	Maalaji	Multavuou	pH	Ca	Mg	K
Luoma	HtMr	vm	5,6	336	40	75
Haavisto	HHi	rm	6,7	2280	44	110
Joenranta	HeS	rm	7,0	3700	890	200
Poikaro	HtS	rm	6,3	4200	1200	330

Kuva: Jukka Rajala

=> Viljelijä voi hoitaa maan kasvukuntoa monin maanparannustoimenpitein sekä viljely- ja työtekniikkaa muuttamalla

[Hyvän kasvukunnon jäljillä. Mattila ja Rajala. Puutarha ja Kauppa. 9 2017](#)

> Tutkimusraportit

RAPORTTEJA 171

MISTÄ JA MITEN TUNNISTAA MAAN HYVÄN KASVUKUNNON?
HAVAINTOJA KAHDOKSALTA TILALTA VARSINAIS-SUOMESTA, Satakunnasta ja Etelä-Pohjanmaalta
TUOMAS J. MATTILA JA JUUKA RAJALA

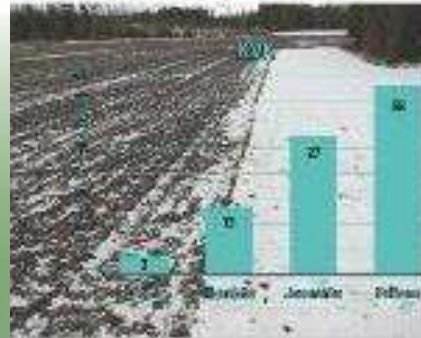
RAPORTTEJA 175

MITEN VÄLTÄN MAAN HAITALLISEN TIIVISTYMISEN MAATALOUSRENKaidEN AVULLA?
TAC HAS, J. MATTILA, M. KESKINEN JA JUUKA RAJALA

RAPORTTEJA 179

KATIONINVAIHTOKAPASITEETIN MÄÄRITYS JA KÄYTTÖ VII JAVUUSANALYYSIN TULKINNASSA
EINARIN, MATTILA JA OJONENMÄKI

RAPORTTEJA 192

KIPSI MAANPARANNUSINEENA - HYÖDYT JA HAITAT MAAN KASVUKUNNOLLE
TUOMAS J. MATTILA, VEERA NANKA JA JUUKA RAJALA

RAPORTTEJA 185

PIKAMENETELMÄT KASVIN RAVINNETILAN KUVAAJANA
TUOMAS J. MATTILA, VEERA NANKA JA JUUKA RAJALA

RAPORTTEJA 188

UUSIA MENETELMIÄ MAAPERÄSTÄ VAPAUTUVAN TYPEN MÄÄRÄN ARVIOINTIIN
OSKIKKINEN, TUOMAS J. MATTILA JA JUUKA RAJALA

RAPORTTEJA 189

UUSIA MAAN KASVUKUNTOA KEHITETÄÄN? KUUNTOJA KAHDOKSALTA TILALTA VARSINAIS-SUOMESTA, Satakunnasta ja Etelä-Pohjanmaalta
J. J. MATTILA, VEERA NANKA, JUUKA RAJALA, HEIKKI AJOSENA, KOKKAKALLIO JA MARJA TUONONEN

MURUKESTÄVYYS MAAN KASVUKUNNON MITTARINA
JIRKA SAVINEN, TUOMAS J. MATTILA JA JUUKA RAJALA

Työkaluja maan kasvukunnon hoitoon

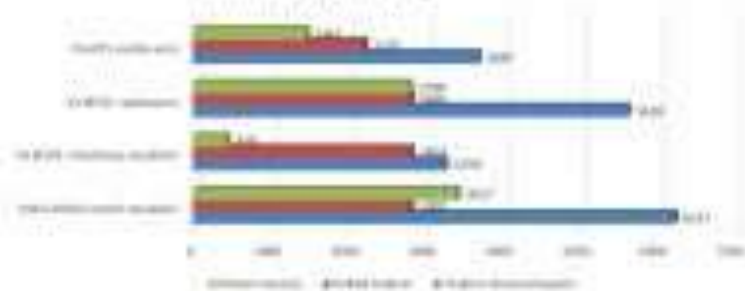

Suunnittelutyökalujen

- KVK-laskuri
- Tiivistymisriskilaskuri
- Akselipainot laskuri
- Viljelykierron arviointi
- Maan kasvukunnon hoitosuunnitelma

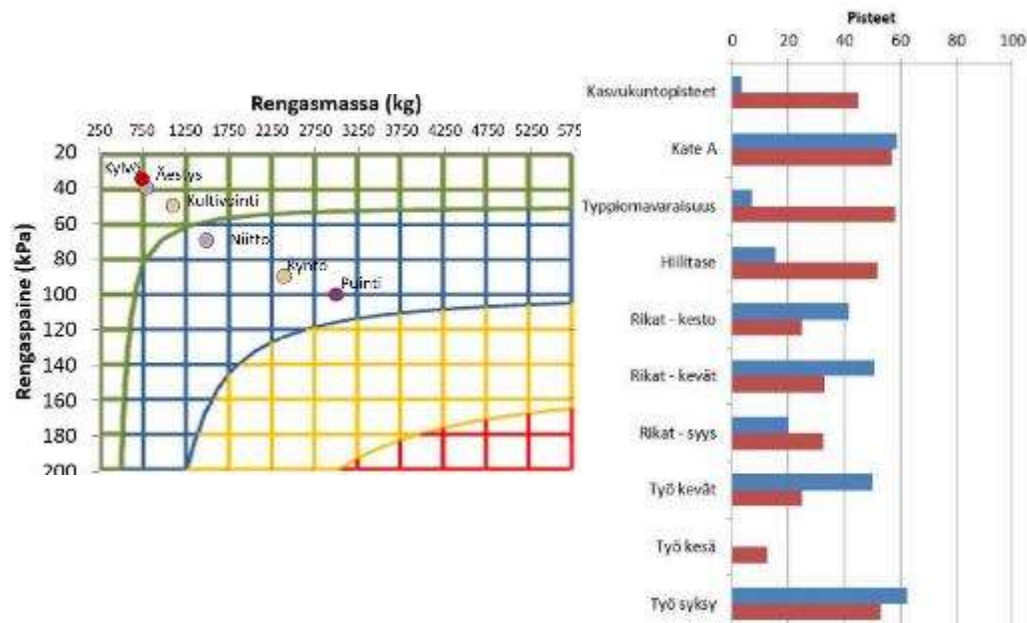
Tila		Esimerkki												
Pvmäärä		27.6.2016												
Analyysitulokset			mg/l					meq/dl		% KVKsta				
Näyte	Maalaji	Multavuus	pH	Ca	Mg	K	Na	Ca:Mg	KVK	Ca	Mg	K	Na	Yht.
Ketopello	HIS	m 11	6,8	3400	950	340	60	4	28	61 %	28 %	3 %	1 %	90 %
Riihipeito	HIS	m	6,8	2900	770	450	60	4	28	52 %	23 %	4 %	1 %	80 %
Kotopello	HIS	m 15	6,1	3700	910	420	60	4	34	55 %	22 %	3 %	1 %	81 %
Urhempello	KH	m 6,5	6,1	2100	130	90	60	18	14	74 %	8 %	2 %	2 %	85 %
LUO	KHT	m 2,9	6,3	580	97	230	20	6	5	56 %	15 %	11 %	2 %	85 %
PAO	HIS	m 5,6	6,9	1300	170	30	22	8	9	76 %	17 %	1 %	1 %	95 %
Lähdepöytä	Mm	m 23	6,0	3800	880	230	60	4	33	55 %	22 %	2 %	1 %	80 %
								Tavoite	6-12	68 %	12 %	2,5 %	1 %	84 %
										80-70	10-20	2-5	0,5-3	

Taka-akselipainot, kg

<https://maan-kasvukunto.fi>

> Työkalupakki

Lehtiartikkeleita

- Maan kasvukunnosta ja sen hoidosta
- <https://luomu.fi/tietopankki/osmon-maan-kasvukunto-artikkelit/>

OSMO

Projektipäällikkö

Jukka Rajala

Helsingin yliopisto,

Ruralia-instituutti Mikkeli

044 303 2210

jukka.rajala@helsinki.fi

www.helsinki.fi/ruralia/mikkeli

www.maan-kasvukunto.fi

Kuvat: Jukka Rajala

<https://maan-kasvukunto.fi>